24/05/2021

Σκέψεις για την ευχετήρια αλληλογραφία

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Νέας Σμύρνης

- **Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κ. Συμεών**

Ἀποτελεῖ παλαιότατη συνήθεια —παράδοση, θά ἔλεγα— ἡ ἀποστολή εὐχετηρίων ἐπιστολῶν ἤ δελταρίων-καρτῶν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων μέ ἀφορμή σημαντικά γεγονότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἤ ὀνομαστικές ἑορτές συγγενικῶν καί φιλικῶν προσώπων. Εὐχετήρι-ες ἐπιστολές ἤ κάρτες ἐπικράτησε νά ἀποστέλλονται καί μέ τήν εὐ-καιρία μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν, ὅπως εἶναι τά Χριστού-γεννα καί ἡ ἔλευση τοῦ νέου ἔτους, καθώς καί τό Πάσχα. Ἄς μή μᾶς διαφεύγει ὅτι ἡ γραπτή ἐπικοινωνία ἦταν ὁ μόνος τρόπος πού διέθε-ταν παλαιά οἱ ἄνθρωποι γιά νά ἐκφράσουν τά συναισθήματά τους. Ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόποι πού ἔχουμε στή διάθεσή μας σήμερα εἶναι νε-ώτεροι καί συνδέονται μέ τίς ἀνακαλύψεις καί τήν πρόοδο τῆς τεχνολογίας.

Εὐχετήριες ἐπιστολές ἤ κάρτες μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστι-κῶν ἑορτῶν καί τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς πίστεώς μας (Χριστούγεν-να καί Πάσχα) ἐπικράτησε νά ἀνταλλάσονται καί μεταξύ κληρι-κῶν, ἰδιαιτέρως τῶν ἐπισκόπων, γεγονός τό ὁποῖο ἀποτέλεσε τήν ἀ-φορμή γιά νά γραφοῦν οἱ σκέψεις πού ἀκολουθοῦν. Σημειώνω ἐν ἀγάπῃ ὅτι πρόθεσή μου δέν εἶναι νά διδάξω πρεσβυτέρους ἤ νεωτέ-

ρους συνεπισκόπους μου, ἀλλά νά προβληματίσω πάνω σ᾽ αὐτό πού γίνεται σήμερα καί τό τί θά μποροῦσε νά ἀλλάξει.

1. Κατ᾽ ἀρχήν ὑπενθυμίζω ὅτι τό θέμα τῆς εὐχετήριας ἀλλη-λογραφίας «ἐπί ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πά-σχα», ἐξ ἀφορμῆς τῆς τότε οἰκονομικῆς κρίσεως, συζητήθηκε καί ἐ-λήφθη σχετική ἀπόφαση ἀπό τή Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο τήν 1η Νοεμ-βρίου 2011, ἡ ὁποία μᾶς γνωστοποιήθηκε μέ τό ὑπ᾽ ἀριθμ. πρωτ. 6675/2954/16-11-2011 Ἐγκύκλιο Σημείωμα. Ὁ προβληματισμός τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τότε ἐστιάστηκε κυρίως στό οἰκονομικό κόστος τῆς ἀποστολῆς τῶν εὐχῶν καί ἄν κρίνουμε ἀπό τά πράγματα ἡ ἀπό-φαση καί οἱ προτάσεις τοῦ Ἐγκυκλίου Σημειώματος γρήγορα λη-σμονήθηκαν.

2. Καθώς ὑπενθύμισα τό παραπάνω Ἐγκύκλιο Σημείωμα, καί ἡ ταπεινότης μου ἐκτιμᾶ ὅτι δέν δικαιούμαστε νά παραβλέπου-με τό κόστος τῆς ἀποστολῆς τῆς εὐχετήριας ἀλληλογραφίας, ἄν αὐτό μάλιστα συνοδεύεται καί ἀπό τήν ἐκτύπωση πολυτελῶν καρτῶν.

3. Ἡ ἑτοιμασία καί ἡ διεκπεραίωση γιά τά γραφεῖα τῶν Μη-τροπόλεών μας τῆς ἑόρτιας ἀλληλογραφίας παραμονές μεγάλων ἑορτῶν ἀποτελεῖ μεγάλο βάρος. Διερωτῶμαι : γιά ποιό λόγο; Ποιός Ἱεράρχης δέν εὔχεται ὅ,τι τό καλύτερο γιά τούς συνεπισκόπους του; Χρειάζεται προκειμένου νά τό ἐκφράσει —καί μάλιστα μ᾽ ἕναν τρόπο συχνά ἄκρως τυποποιημένο— νά ὑποβάλει ἑαυτόν καί τούς συνεργάτες του σ᾽ ἕνα τέτοιο κόπο;

4. Συνεχίζουμε πανομοιότυπα μιά πρακτική τοῦ παρελθόν-τος, ἐνῶ σήμερα διαθέτουμε νέους τρόπους ἀμεσότερους καί ἐκ-φραστικότερους ἐπικοινωνίας. Ἐνοοῦ τήν τηλεφωνική συνδιάλε-ξη, τή video κλήση. Βεβαίως καί αὐτοί οἱ τρόποι ἀπαιτοῦν χρόνο, τόν ὁποῖο δέν διαθέτουμε γιά μιά γενικευμένη ἑόρτια ἐπικοινωνία.

5. Ἔτσι, ἄλλοι ἐμμένουμε στόν παλαιό τρόπο τῆς ἑόρτιας ἐπι-στολῆς μέ χειρόγραφη προσφώνηση, κατακλείδα καί «ζωντανή» ὑ-πογραφή, τρόπο πού δείχνει ἀρχοντιά καί περιποιεῖ τιμή τόσο στόν ἀποστολέα ὅσο καί στόν παραλήπτη, ἀλλά καί ἀπαιτεῖ πολύ χρόνο.

Ὁ λόγος αὐτός εἶναι πού ὁδήγησε πολλούς νά ἐπινοήσουν ἀ-πλούστερους τρόπους πού προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνολογία. Εὐ-χετικό κείμενο, μέ προσφώνηση καί ὑπογραφή χειρόγραφες ἀλλά «σκαναρισμένες», τό ὁποῖο ἀποστέλλεται μέσω ἠλεκτρονικοῦ τα-χυδρομείου. Ὁ τρόπος αὐτός κατά τήν ἐκτίμηση πολλῶν θεωρεῖται «ψυχρός». Καί δυστυχῶς πέρασε καί στούς συμπρεσβυτέρους μας, ὅταν μάλιστα ἀπευθύνονται καί πρός Ἱεράρχες.

6. Μιά ἀκόμη παρατήρηση ἀναφερόμενη στήν ἔκταση καί τό περιεχόμενο τῶν

ἑορτίων ἐπιστολῶν πού ἐπίσκοποι ἀποστέλλουμε σέ συνεπισκόπους μας. Κάποιες ἀπό αὐτές εἶναι ἐκτενέστατες, μιά ὁλόκληρη σελίδα. Καί φοβᾶμαι ἄν τελικά, λόγω φόρτου ἐργασίας, οἱ παραλῆπτες τίς διαβάζουμε. Ἐπίσκοποι, ἀπευθυνόμενοι σέ συνεπισκόπους μας, προβαί-νουμε καί σέ θεολογικές ἀναλύσεις πού μᾶλλον εἶναι περιττές, ἀ-φοῦ καί οἱ δεύτεροι δέν εἶναι ἄμοιροι τοῦ θεολογικοῦ νοήματος τῶν ἑορτῶν.

Τά τελευταῖα χρόνια κάποιοι στίς εὐχετήριες ἐπιστολές τους ἀναμειγνύουν καί τήν «κοινωνιολογία» προκειμένου νά παρου-σιάσουν ἕνα πιό σύγχρονο τρόπο γραφῆς. Σπάνια τό ἐγχείρημα μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ἐπιτυχές.

Ἀναφορικά μέ εὐχές πλήρως τυποποιημένες, πού μᾶλλον εἶναι ἔργο κάποιου ὑπαλλήλου (ὁ ὁποῖος εἴτε ἀπό κόπο εἴτε ἀπό ἀπροσεξία ἀποστέλλει δύο φορές (!) τήν ἐπιστολή τοῦ προϊσταμένου του ἐπισκόπου στόν ἴδιο παραλήπτη) καί ὄχι τῶν ἰδίων τῶν Ἱεραρ-χῶν, τῶν ὁποίων ἡ σκαναρισμένη ὑπογραφή ἀκολουθεῖ, ἀναρωτι-έται κανείς κατά πόσον χρειάζονται.

7. Τέλος, δυό λόγια καί γιά τή γλώσσα πολλῶν ἀπό τίς εὐχετή-ριες ἐπιστολές. Γιατί ἄραγε αὐτή ἡ «ὑπεράγαν» ἀρχαιοπρεπής γλώσσα —λίγο ἤ πολύ «ξύλινη»— γιά τήν ὁποία μερικές φορές χρειάζεται ν᾽ ἀνοίξουμε τό λεξικό Lidell-Scott, (ὅσοι βέβαια τό ἔχουμε κοντά μας); Καί καθώς οἱ νεώτεροι στήν ἡλικία δέν ἔχουμε διδαχθεῖ καλά τά ἀρχαῖα ἑλληνικά, ὁ κίνδυνος νά ἐμφιλοχωρή-σουν σολοικισμοί ἤ βαρβαρισμοί στό εὐχετήριο κείμενο εἶναι πολύ μεγάλος. Φρονῶ ὅτι ἡ ἁπλή καθαρεύουσα (γιατί ὄχι καί ἡ στρωτή δημοτική), προσιτή καί κατανοητή ἀπό ὅλους μας, ἔχει τή δυνατό-τητα νά ἐκφράσει μέ πληρότητα καί πολύ πιό θερμά τά συναισθήματά μας.

Συμπερασματικά, διερωτῶμαι:

Μήπως θά ἔδει ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος νά ἐξετάσει ἐκ νέου τό ζήτημα τῆς ἑόρτιας ἀλληλογραφίας, ἔτσι ὥστε νά περιορίζεται μό-νο στά ὀνομαστήρια τῶν συνεπισκόπων μας καί νά ἀποφεύγεται ἐκείνη τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πάσχα;